

Okruhy ke SZZ z ETIKY V SOCIÁLNÍ PRÁCI pro ak. rok 2020/2021

Obor: Etika v sociální práci – Navazující magisterské studium

---

Státní závěrečná zkouška trvá 20 minut (předchází jí dvacetiminutová příprava), student/ka si vylosuje dvě otázky – po jedné z každého bloku otázek (blok I. Teoretická východiska aplikace etiky v sociální práci a blok II. Aplikovaná etika a náboženství, Sociální etika a charita).

Součástí státní zkoušky může být i rozprava nad jedním z prostudovaných titulů ze seznamu doporučené odborné literatury, kdy student/ka prokáže znalost a reflexi zvolené literatury.

Doporučená literatura:

- BENEDIKT XVI. Encyklika „Deus caritas est“. Praha: Paulínky, 2006.
- FIALA, P., HANUŠ, J., VYBÍRAL, J. (eds.) *Katolická sociální nauka a současná věda. Interdisciplinární analýzy sociálních encyklik Jana Pavla II.* Brno: CDK, 2004.
- FIALA, P. *Laboratoř sekularizace. Náboženství a politika v ne-náboženské společnosti: český případ.* Brno: CDK, 2007.
- FRANTIŠEK, Apoštolská exhortace „Amoris laetitia“. Praha Paulínky, 2016.
- FUKUYAMA, F. *Velký rozvrat. Lidská přirozenost a rekonstrukce společenského řádu.* Praha: Academia, 2006.
- *Hledání univerzální etiky: nový pohled na přirozený zákon (2008)* In: *Dokumenty Mezinárodní teologické komise věnované morální teologii* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010.
- CHAPMAN, R. A. *Etika ve veřejné službě pro nové tisíciletí.* Praha: Sociologické nakl., 2003.
- KELLER, J. *Soumrak sociálního státu.* Praha: Slon, 2005.
- *POKOJ A DOBRO. List k sociálním otázkám v ČR k veřejné diskusi.* Praha: ČBK, 2000.
- Pozice ČBK k Istanbulské úmluvě <https://www.cirkev.cz/temata/istanbulska-umluva>
- RATZINGER, J. *Evropa. Její základy dnes a zítra.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005.
- RATZINGER, J. *Pravda, hodnoty a moc.* Brno: CDK, 1996.
- ŠRAJER, J. KOLÁŘOVÁ, L. *Gaudium et spes. Padesát let poté.* Brno: CDK, 2015.
- Vládní dokument Istanbulské úmluvy https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_OPZ/Vystupy_projektu/brozura_IU.pdf

OTÁZKY KE STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠCE:

I. Teoretická východiska aplikace etiky v sociální práci

1. Východiska oboru a význam etiky pro sociální práci

Etika v sociální práci jako obor vysokoškolského studia a sociální práce jako profese. Profesní etika. Etické kodexy pro soc. práci (národní, mezinárodní); význam kodexů v praxi. Význam etické teorie a její vztah k praxi. Reflexivní a technické pojetí významu etiky pro sociální práci. Analýza odpovědností sociálního pracovníka jako etické východisko (vztahovost odpovědnosti, koexistence a konflikt různých odpovědností).

- BANKS, S. *Ethics and values in social work*. New York: Palgrave, 2001.
- Etický kodex sociálních pracovníků ČR In FISCHER, O.; MILFAIT, R. a kol. *Etika pro sociální práci*. Praha: JABOK, 2008. s. 191-198. Dostupné též na WWW: http://www.imy-sdruzeni.cz/dokumenty/eticky_kodex_socialniho_pracovnika.pdf nebo také na WWW: <http://sspcr.xf.cz/code.html>
- FISCHER, O. K pojetí etiky pro sociální práci; Role hodnot v etice pro sociální práci. In FISCHER, O.; MILFAIT, R. a kol. *Etika pro sociální práci*. Praha: JABOK, 2008. s. 11 - 28; 59-71.
- Mezinárodní etický kodex sociálních pracovníků. Dostupné na WWW: http://socialnipracovnici.cz/public/upload/image/mezinarodni_eticky_kodex.pdf
- ŠRAJER, J., *Etika a požadavek komplexnosti v sociální práci*, in Sociální práce/Sociální práca. 3/2012, s. 81-88. Dostupné na WWW: http://www.socialniprace.cz/soubory/cas_vol12_iss3-141113102704.pdf

2. Způsob morální argumentace v sociální práci I: Empiristická východiska

Filosofická východiska empirismu. Hedonismus (typologie). Humova etika. Klasický utilitarismus (kvantitativní a kvalitativní pojetí). Charakteristika utilitarismu (Anzenbacher). Utilitarismus pravidel. Obtíže a kritika utilitarismu a možnosti jejich řešení. Aplikace utilitarismu v soc. práci.

- ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. Praha: Academia 2001, s. 19–41; 149–152.
- MILL J. S. *Utilitarismus*. Praha: Vyšehrad, 2011.
- SPAEMANN, R. *Základní mravní pojmy a postoje*. Praha: Svoboda, 1995, s. 21–30; 53–62.

3. Způsob morální argumentace v sociální práci II: Deontologismus, Kantova etika

Rozdíl mezi deontologismem a konsekvenencialismem (např. utilitarismem). Kantova etika. Praktický rozum jako zákonodárce. Úcta k ideji obecného zákona. Dobrá vůle. Maximy a obecný zákon. Kategorický a hypotetický imperativ. Autonomie člověka. Osoba jako účel o sobě. Význam Kantovy etiky pro sociální práci. Aplikace deontologismu v soc. práci.

- ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. Praha: Zvon, 1994, s. 49–77.
- CHOTAŠ, J. – KARÁSEK, J. (Ed.). *Kantův kategorický imperativ*. Praha: OIKOYMENH, 2005.
- KANT, I. *Základy metafyziky mravů*. Praha: OIKOYMENH 2014.
- SPAEMANN, R. *Základní mravní pojmy a postoje*. Praha: Svoboda, 1995, s. 73–82.

4. Způsob morální argumentace v sociální práci III: Etika ctností

Aristotelova návaznost na Platónovu etiku ctností (shody, rozdíly). Pojem ctnost (definice, kardinální ctnosti, Aristotelovo pojetí ctností). Rozumové a morální ctnosti. Etika ctností v současnosti (např. MacIntyre). Aplikace etiky ctností v soc. práci.

- ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. Praha: Zvon, 1994, s. 129-143.
- ARISTOTELÉS, *Etika Nikomachova*. Praha: Rezek, 1996, kniha II.–III.
- MACINTYRE, A. *Ztráta ctnosti. K morální krizi současnosti*. Praha: OIKOYMENH, 2004, s. 173-193.

5. Způsob morální argumentace v sociální práci IV: Etika přirozeného zákona, Svědomí

Pojmy: fysis – nomos (u sofistů, u Aristotela). Pojem přirozenost. Teoretický a praktický rozum u Aristotela. Přirozený zákon u Tomáše Akvinského. Úsudek praktického rozumu (svědomí) podle Aristotela a Tomáše Akvinského (souvislosti, rozdíly). Souvislosti mezi teorií přirozeného zákona a analýzou svědomí. Přirozený zákon podle dokumentu MTK (2008). Aplikace etiky přirozeného zákona a význam analýzy svědomí v soc. práci.

- AKVINSKÝ, T. *O zákonech v Teologické sumě* (překl. K. Šprunk). Praha: Krystal OP, 2009, s. 56–69.
- AKVINSKÝ, T. *Otázky o svědomí* (překl. M. Štěpinová). Praha: Krystal OP, 2010, s. 57–59, 205 nn.
- ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. Praha: Academia 2001, s. 78–104.

- *Hledání univerzální etiky: nový pohled na přirozený zákon* (2008) In: *Dokumenty Mezinárodní teologické komise věnované morální teologii* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010, čl. 36–100.
- SOUSEDÍK, S. *Svoboda a lidská práva*. Praha: Vyšehrad, 2010. s. 47–80.
- SPAEMANN, R. *Základní mravní pojmy a postoje*. Praha: Svoboda, 1995, s. 63–72.

6. Metaetika (analytická etika)

Pojem metaetika (analytická etika) – definice, význam v rámci etiky. 4 základní výpovědní roviny: morální, metamorální, etická a metaetická (A. Pieper). Humův zákon. Naturalistický omyl (Moore). Preskriptivismus, decisionismus (Hare). Emotivismus (souvislost s etikou Huma). Jaký má metaetika význam pro soc. práci?

- ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. Praha: Zvon, 1994, s. 248–256 ; 264–273.
- RICKEN, F. *Obecná etika*. Praha: OIKOYMENH, 1995, s. 14–16; 40–61.
- KOLÁŘ, P., SVOBODA, V. *Logika a etika*. Praha: Filosofia, 1997, s. 7–31.

7. Antropologické předpoklady etiky v sociální práci. Slabost a potřebnost člověka

Antropologie a etika (souvislosti). Člověk jako podivný živočich (Sokol). Člověk jako osoba – etické důsledky, různá pojetí osoby. Osoba jako tvář (Lévinas). Lidská přirozenost (definice, význam pro etiku). Lidská důstojnost (etické důsledky, různá pojetí). Lidský pobyt jako „starost“ (Heidegger). Vliv různých antropologických předpokladů na podobu etického rozměru soc. práce (příklady, rozdíly).

- CLARKE, W., N., *Osoba a bytí*. Praha: Krystal OP, 2007.
- HEIDEGGER, M. *Bytí a čas*. Praha: OIKOYMENH, 1996, 6. kap., § 39–44.
- LÉVINAS, E. *Etika a nekonečno*. Praha: OIKOYMENH, 1994. s. 98–109; 157–191.
- SOKOL, J., *Filosofická antropologie: člověk jako osoba*, Praha: Portál, 2002.

8. Láska a přátelství v soc. práci. Lidský vztah jako součást profese.

Láska a přátelství u Platóna a Aristotela (charakteristika, rozdíly, význam zdravé sebelásky, náměty pro soc. práci). Láska k bližnímu a přátelství v křesťanství. Sociální aspekty lásky a přátelství v encyklice *Deus caritas est*. *Ordo amoris* jako rámec pomoci v soc. práci (Spaemann). Vztah mezi soc. pracovníkem a klientem. Moc a pomoc: řídit či podporovat? Hranice mezi pracovníkem a klientem (Kopřiva).

- ARISTOTELÉS, *Etika Nikomachova*. Praha: Rezek, 1996, kniha VIII–IX.
- BENEDIKT XVI. *Encyklika Deus caritas est. Bůh je láska*. 3. revid. vyd. Praha: Paulínky, 2006, čl. 16–29.
- KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese*. Praha: Portál, 2006, 1., 3. a 5. kap.

- PLATÓN, *Lysis*. Praha: OIKOYMENH, 2004.
- SPAEMANN, R., *Štěstí a vůle k dobru*. Praha: OIKOYMENH, 1998, s. 122–135.

9. Etický konflikt, etický problém a etické dilema v sociální práci

Vyjasnění pojmů: etický konflikt (intrasubjektivní–intersubjektivní), etický problém, etické dilema (definice, rozlišení, různé užití pojmů, příklady). Etické problémové okruhy v kodexu Společnosti soc. pracovníků ČR. Řešení etických konfliktů, problémů a dilemat za pomoci různých etických přístupů a teorií (příklady, rozdíly).

- BRUNE, J., P. Dilemma. In DÜWELL, M., HÜBENTHAL, Ch., WERNER, M. H. (Hrsg.) *Handbuch Ethik*. Stuttgart-Weimar: J. B. Metzler, 2011, s. 331–337.
- Etický kodex sociálních pracovníků ČR.
- MATOUŠEK, O., *Slovník sociální práce*, Praha: Portál, 2003.

10. Smysl lidského života z hlediska sociální práce

Pojem smyslu života. Antické a křesťanské pojetí, další náboženské odpovědi na problém smyslu života. Etika a víra. Smysl života a spiritualita člověka. Možný vztah mezi spiritualitou a (objektivním) smyslem života (nejen) u sociálního pracovníka (typologie: smířený, stoik, fanatik, cynik) – možný vliv na pojetí a praxi sociální práce.

- ANZENBACHER, A. *Úvod do etiky*. Praha: Zvon, 1994, s. 144–162.
- ARISTOTELÉS, *Etika Nikomachova*. Praha: Rezek, 1996, kniha I.
- BENEDIKT XVI. *Encyklika Spe salvi*. Praha: Paulínky, 2008, čl. 10–31.
- SPAEMANN, R. *Základní mravní pojmy a postoje*. Praha: Svoboda, 1995, s. 83–92.

11. Lidská práva a jejich význam pro sociální práci

Lidská práva jako hlavní zdroj profesní etiky sociálního pracovníka. Stručný nástin dějin pojmu lidská práva. Zdůvodnění (přirozených) lidských práv, souvislost s přirozeným mravním zákonem. Moderní koncepce lidských práv a s ní spojené etické otázky (např. hypertrofie „lidských práv“), dopad do soc. práce.

- ANZENBACHER, A. *Křesťanská sociální etika. Úvod a principy*. Brno: CDK, 2004, s. 53–57.
- KOMÁRKOVÁ, B. *Původ a význam lidských práv*. Praha: SPN, 1990, s. 84–116.
- SOUSEDÍK, S. *Svoboda a lidská práva*. Praha: Vyšehrad, 2010. s. 9–45; 81–129.
- CHOTAŠ, J., HAVLÍČEK, A., *Lidská práva. Jejich odůvodnění a závaznost*. Ústí nad Labem 2016.
- SUTOR, B. *Politická etika*. Praha: Oikumené, 1996, s. 171–183.

II. Aplikovaná etika a náboženství, charita a sociální etika

12. Člověk a náboženství

Co je to náboženství (definice, různé pohledy)?, Význam náboženství v životě jednotlivce i společnosti. Vděčnost: základní náboženský postoj v židovství a křesťanství – dopady do praxe. Vztah posvátna a profánna (předkřesťanská existence versus křesťanství), sekularizace/sekularismus/sekularita – etické důsledky pro životní praxi.

- Člověk a náboženství. Sborníky Křesťanské akademie Praha (4), Praha: KAP, 1991.
- ČERVENKOVÁ, D. Náboženství jako teologický fenomén. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2013.
- ELIADE, M. Posvátné a profánní. Praha: ČKA, 1994.
- OTTO, R. Posvátno. Iracionalita v ideji božství a její poměr k racionalitě. Praha: Vyšehrad, 1998.
- PAPEŽ FRANTIŠEK, O společnosti a politice. Otevřený rozhovor s Dominiquem Woltonem. Brno: Barrister&Principal, 2018, s. 206-207.
- SKALICKÝ, K. Po stopách neznámého boha. Svitavy: Trinitas, 1999, 13-24, 113-116, 131-143.
- SOKOL, J. Člověk a náboženství. Proměny vztahu člověka k posvátnému. Praha: Portál, 2004.
- TAYLOR, CH. Sekulární věk: dilemata moderní společnosti, Praha: Filosofia, 2013

13. Světová náboženství – antropologické a etické přístupy a argumentace

Rozlišení jednotlivých náboženství (rozličné kategorizace). Etika světových náboženství (židovství, křesťanství, islám), etika východních náboženství /filosofických směrů/ (buddhismus, hinduismus) – argumentační přístupy, pojetí člověka. Solidarita s trpícím člověkem ve velkých náboženských tradicích lidstva.

- ELIADE, M., CULIANU, I. P., *Slovník náboženství*, Praha: Český spisovatel, 1993.
- HALÍK, T. *Co je bez chvění, není pevné. Labyrintem světa s vírou a pochybností*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, s. 173-199.
- HLAVINKA, P. Dobro a ctnost pohledem etických a náboženských koncepcí, Praha: Triton, 2014, s. 102-167.
- POSPÍŠIL, C. V. *Teologie služby*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, s. 69-88.
- O'CALLAGHAN, S. Malé kompendium světových náboženství, Praha: Knižní klub 2010.

- SMITH, H. Světová náboženství. Po stopách moudrosti předků, Praha: Knižní klub, 1995.

14. Nová religiozita – otázky sociální práce

Základní charakteristiky nové religiozity (vztah k etablovaným církvím – výzvy, proměny). Problematika sekt, okultismu, esoterismu, synkretismu – konkrétní dopady do sociální práce a jejich řešení (etické otázky).

- RENÖCKL, H. BLANCKENSTEIN, M. Nová religiozita fascinuje a zneklidňuje, Kostelní Vydří: KNA, 2000.
- ŠTAMPACH, Malý přehled náboženství. Praha: SPN, 1992, s. 41-44.

15. Církev v etickém diskursu

Vztah Boha a morálky, církev v etickém diskursu (dřívější postavení, současný význam): šance, problémy. Možné příčiny ztráty autority církve v etických otázkách. Co znamená evangelijní úkol církve být solí a kvasem země. Přínos církve pro oblast sociální práce (specifika).

- BOHLEN, S. Teologie a sociální práce – podněty pro dialog. In OPATRŇÝ, M.; LEHNER, M. a kol. *Teorie a praxe charitativní práce*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Č. B., Teologická fakulta, 2010. s. 28-34.
- LINVILLE, M., D. *Je vše dovoleno? Morální hodnoty ve světě bez Boha*. Praha: Návrat domů, 2003, s. 6-11 (viz také jednotlivé kapitoly).
- RICKEN, F. *Obecná etika*. Praha: OIKOYMENH, 1995. s. 21-26.

16. Charita, sociální etika a sociální učení církve

Pojem charity, jeho kontext v biblickém a historickém diskursu, charita jako základní realizace církve. Definice a charakter sociální etiky, rozlišení sociální a individuální etiky, rozlišení sociální etiky a sociálního učení církve. Původ a dějinný vývoj sociálního učení církve, základní principy – personální, subsidiarita, solidarita, obecné dobro a jejich vztah k sociální práci.

- ANZENBACHER, A. *Křesťanská sociální etika. Úvod a principy*. Brno: CDK, 2004. s. 7-15.; 123-226.
- MESSINA, R. *Dějiny charitativní činnosti*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2005.
- OPATRŇÝ, M. Charitativní práce: interakce sociální práce a diakonie In OPATRŇÝ, M.; LEHNER, M. a kol. *Teorie a praxe charitativní práce*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Č. B., Teologická fakulta, 2010. s. 39-46.

- POSPÍŠIL, C. V. *Teologie služby*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2002, s. 69-137.
- SUTOR, B. *Politická etika*. Praha: OIKOYMENH, 1996. s. 35-44.

17. Politické ideologie

Charakter, typologie, klasifikace a škály politických ideologií. Dichotomie levice – pravice. Antropologická, etická a sociálně-etická východiska politických ideologií – vztah ke svobodě, rovnosti a spravedlnosti.

- MÍČKA, R. *Úvod do politologie*, [skripta] s. 9-36. Dostupné na WWW: http://www.romanmicka.net/txt_soubory/dokumenty/politologie_skripta.pdf
- HEYWOOD, A. *Politologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2004, s. 61-85.
- SUTOR, B. *Politická etika*. Praha: OIKOYMENH, 1996. s. 216-230

18. Demokratická společnost

Teorie demokracie, podstatné charakteristiky demokratické společnosti, dějinný vývoj v antice a moderní době, formy demokracie. Etický rozměr demokracie, procesuální a normativní rozměr demokracie, „demokratický fundamentalismus“, problémy demokracie, postoje jednotlivých politických ideologií k demokracii, současné trendy, postoje sociálního učení církve k demokracii.

- MARTINEK, C. *Cesta k solidaritě*. Svitavy: Trinitas, 1998.
- MÍČKA, R. *Úvod do politologie*, [skripta] s. 71-79. Dostupné na WWW: http://www.romanmicka.net/txt_soubory/dokumenty/politologie_skripta.pdf
- PESCHKE, K. H. *Křesťanská etika*. Praha: Vyšehrad, 1999. s. 503-516
- SUTOR, B. *Politická etika*. Praha: OIKOYMENH, 1996. s. 119-125; 164-171; 216-230.

19. Občanská společnost

Pojem občanské společnosti, jeho chápání, různá pojetí občanské společnosti, struktura občanské společnosti, vztah státu a občanské společnosti. Spor o charakter občanské společnosti, hrozba „postdemokracie“. Význam, šance a problémy zájmových skupin, spolků a hnutí, církví. Občanská společnost - totalita (soc. encyklika *Quadragesimo anno*).

- Encyklika *Quadragesimo anno*.¹
- *Kompendium sociální nauky církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2008, čl. 417-427.

¹ Dostupné v elektronické podobě na: www.kebrle.cz/katdocs.htm

- MARTINEK, C. *Cesta k solidaritě*. Svitavy: Trinitas, 1998
- MÜLLER, K. B. *Politická sociologie*. Praha: Portál, 2008, s. 77-111.
- NOVAK, M. *Duch demokratického kapitalismu*. Praha: Občanský institut, 1992, s. 46-66.
- SOKOL, J., PINC, Z. *Antropologie a etika*. Praha: Triton, 2003, s. 50-59.

20. Sociální stát

Charakter sociálního státu, typologie sociálního státu. Politické a ekonomické aspekty sociálního státu. Kritika a perspektiva konceptu sociálního státu, jednotlivé ideologické pozice vůči sociálnímu státu a jejich etický rozměr. Sociálně-etické aspekty sociální politiky a sociálního státu, pozice sociálního učení církve.

- OCKENFELS, W. Sociální politika na základě křesťanského obrazu člověka. Subsidiarita, rodinná politika a znovuoživení křesťanské charity. Praha: OI, Bulletin roč. 2005, č. 165, s. 3-13.
- RAWLS, J. *Teorie spravedlnosti*. Praha: Victoria Publishing, 1995.
- SPIEKER, M. *Sociální stát a jeho krize*. Praha: ČKA, 1996.
- SUTOR, B. *Politická etika*. Praha: OIKOYMENH, 1996. s. 245-254.

21. Sociální spravedlnost

Pojem spravedlnosti, dějinný vývoj pojmu, význam pojmu pro sociální etiku. Typy spravedlnosti – procedurální a materiální, distributivní, komutativní, kontributivní. Pojem sociální spravedlnosti a jeho kritika, ospravedlnění přerozdělování. Teorie smlouvy, teorie diskursu a teorie spravedlnosti.

- ANZENBACHER, A. *Křesťanská sociální etika. Úvod a principy*. Brno: CDK, 2004, s. 223-226, 94-103.
- NOZICK, Anarchie, stát a utopie, Praha: Academia, 2015.
- RAWLS, J., *Teorie spravedlnosti*, Praha: Victoria Publishing, 1995.
- SUTOR, B. *Politická etika*. Praha: OIKOYMENH, 1996. s. 110-131.
- SWIFT, A. *Politická filozofie. Základní otázky moderní politologie*. Praha: Portál, 2005, s. 19-56.

22. Aktuální etické otázky sociální politiky

Otázka role státu v sociální politice, sociální kontrola, sociální práva, blahobyť. Rodinná politika – sociální, demografické a etické aspekty. Agenda feminismu a genderové rovnosti, její vývoj, role v současném politickém diskursu, antropologický a etický rozměr. Etické otázky antidiskriminačního zákonodárství.

- CHAPMAN, R. A. *Etika ve veřejné službě pro nové tisíciletí*. Praha: Sociologické nakl., 2003, 58-72.
- MÍČKA, R. *Úvod do politologie*, [skripta] s. 24-26. Dostupné na WWW: http://www.romanmicka.net/txt_soubory/dokumenty/politologie_skripta.pdf
- PAPEŽ FRANTIŠEK, O společnosti a politice. Otevřený rozhovor s Dominiquem Woltonem. Brno: Barrister& Principal, 2018, s. 204-206.
- RICKEN, F. *Obecná etika*. Praha: OIKOYMENH, 1995. s. 134-137.
- ŠRAJER, J., MUSIL, L. (eds.) *Etické kontexty sociální práce s rodinou*. Č. Budějovice, Brno: Albert, 2008 (viz jednotlivé kapitoly obsahu).

23. Etické aspekty globalizace a rozvoje

Definice globalizace, pluralita pohledů na globalizační procesy, pozitivní a negativní stránky globalizace v etickém rámci. Formy reakce na globalizaci, antiglobalizační hnutí. Etické aspekty ekonomické, politické a kulturní globalizace, otázka globální spravedlnosti, integrálního rozvoje, ekologie, pozice sociálního učení církve (encyklyky *Caritas in veritate* a *Laudato si'*). Situace rozvojového světa, otázky celosvětové solidarity, etické aspekty chudoby a rozvoje v rozvojovém světě.

- ADAMCOVÁ, L. a kol. *Úvod do rozvojových studií*. Praha: Nakl. VŠE, 2006, ISBN 80-245-1057-X. kapitola III. Územní a rozvojové aspekty rozvojové a humanitární pomoci, s. 255-294.
- BECK, U. *Riziková společnost*. Na cestě k jiné moderně. Praha: Slon, 2004.
- BENEDIKT XVI. *Caritas in veritate. Láska v pravdě. Encyklika o integrálním lidském rozvoji v lásce a pravdě*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2009., s. 17. - 56.; 71-86.
- FRANTIŠEK. *Laudato si'*. Encyklika o péči o společný domov. Praha: Paulínky, 2015, s. 89–156.
- *Kompendium sociální nauky církve*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2008, (viz rejstřík s. 424-425 heslo „globalizace“; dále čl. 446-450 a různé sociální encyklyky).
- MEZŘICKÝ, V. ed. *Globalizace*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-748-5, kap. *Úvod: Peripetie procesu globalizace* Václava Mezřického s. 9-29, a kap. *Globalizace jako hospodářský proces a civilizační výzva* L. Mlčocha s. 71-92.
- MÍČKA, R. *Úvod do politologie*, [skripta], s. 44-48. Dostupné na WWW: http://www.romanmicka.net/txt_soubory/dokumenty/politologie_skripta.pdf
- ŠRAJER, J. a kol. *Křehká tvář rozvoje v globalizovaném světě*. Praha: NLN, 2017.